

Mobiliteitsplan verbreden en verdiepen

Stel: u onderwerpt uw gemeentelijke mobiliteitsplan aan een sneltoets en het resultaat is spoor 2: uw mobiliteitsplan is aan 'verbreding en verdieping' toe. Wat houdt dat in en hoe gaat u aan de slag? We vroegen het aan drie auditors. We laten ook twee lokale overheden aan het woord over hun eerste ervaringen.

“De sneltoets is eenvoudig”

Lokale overheden kunnen gebruik maken van een sneltoets om hun mobiliteitsplan te evalueren. De procedure van de sneltoets werd onder meer getest in de Limburgse gemeente Ham.

Tom Renders: “Wij waren dit jaar toe aan de vijfjaarlijkse herziening van ons mobiliteitsplan, de sneltoets kwam voor ons dus op het goede moment. De procedure vroeg wat voorbereidingswerk van onze Mobiliteitsdienst, maar de sneltoets werd daarna vlot afgerond tijdens één vergadering van de Gemeentelijke Begeleidingscommissie (GBC). In feite is de organisatie van de sneltoets nog eenvoudiger dan de jaarlijkse voortgangsrapportering die tot nu toe nodig was.”

Een snelle evaluatie van uw mobiliteitsplan

De sneltoets is een evaluatietool voor elk conform verklaard mobiliteitsplan. Er worden drie vragen in overlopen:

1. Hoe is de planningscontext veranderd sinds de conformverklaring van het mobiliteitsplan? Zijn er andere beleidsdomeinen/-plannen (van de lokale én hogere overheden) waarop er moet worden afgestemd?
2. Kunnen de actoren zich nog vinden in de doelstellingen van het beleidsplan? Staan ze nog nadrukkelijk en onverdeeld achter de realisatie van dat plan?
3. Zo ja, zijn er dan thema's, deelaspecten die in het bestaande mobiliteitsplan onbehandeld gebleven zijn en/of onvoldoende zijn uitgewerkt? Welke?

De sneltoets kan resulteren in drie sporen: een vernieuwing van het mobiliteitsplan, een verbreding en verdieping van het mobiliteitsplan (zie p. 2 en 3 van deze Mobiliteitsbrief) of enkel een actualisering van de actieplannen.

De sneltoets vindt u op de website www.mobieltvlaanderen.be/ convenants (klik op 'mobiliteitsplan' en dan op 'sneltoets'). Recent verscheen een Omzendbrief over de evaluatie en bijsturing van het mobiliteitsplan. Die vindt u op dezelfde website achter de knop 'Regelgeving'.

wikkelingen hebben uiteraard invloed op ons mobiliteitsplan en moeten er ook in verwerkt worden.”

Wat na de sneltoets?

Renders: “Het mobiliteitsplan is nu getoetst op zijn actualiteitswaarde, maar nu begint het eigenlijke werk. Nadat ons voorstel op de Provinciale Auditcommissie (PAC) is voorgelegd, sluiten we een nieuwe module 1 af. Zo krijgen we subsidies om ons mobiliteitsplan te verbreden en verdiepen.”

Het gemeentebestuur van Ham wil onder meer werk maken van een duurzaam parkeerbeleid.

“De evaluatie van ons mobiliteitsplan laat ons toe nieuwe accenten te leggen, onder meer wat betreft het parkeerbeleid.”

Tom Renders, mobiliteitsambtenaar Ham

Hoe heeft u de sneltoets voorbereid?

“Met onze hele dienst hebben we het mobiliteitsplan helemaal doorlopen en aangestipt welke punten niet meer actueel waren. Daarnaast hebben we ook alle nieuwe plannen bekeken in relatie tot het mobiliteitsplan.”

Wat was het resultaat van de sneltoets?

“Ons mobiliteitsplan bleek niet meer helemaal aangepast aan de huidige realiteit, we zullen het daarom de komende maanden 'verbreden en verdiepen'. Zo willen we bijvoorbeeld een aantal accentverschuivingen rond duurzaam parkeren, zones 30 in schoolomgevingen, netmanagement, een voetgangersnetwerk van trage wegen, ... In de voorbije vijf jaar waren er ook heel wat nieuwe initiatieven. Zo kwam er ondertussen een Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan en is er een groot rioleringsproject aan de gang. Recent hebben we ook twee grote modules afgesloten rond scholen en fietspaden. Bovendien werden er twee streefbeelden opgemaakt rond nieuw aan te leggen wegen, en heeft ook het ENA project (Economisch Netwerk Albertkanaal) een belangrijk effect op de mobiliteit in onze gemeente. Al die nieuwe ont-

Een mobiliteitsplan verbreden en verdiepen

Uw mobiliteitsplan is aan verbreding en verdieping toe. Wat houdt dat in en hoe gaat u aan de slag? We vroegen het aan drie auditors.

Bij 'verbreding en verdieping' blijkt uit de sneltoets dat de partners nog nadrukkelijk en onverdeeld achter het beleidsplan staan. Toch oordelen ze dat bepaalde relevante mobiliteitsthema's niet aan bod gekomen zijn of te oppervlakkig werden behandeld. Ze willen dus thema's toevoegen of verder uitdiepen.

"Tijdens de sneltoets komt vaak naar boven welke thema's de verschillende actoren willen verbeteren. Met verbreden en verdiepen wordt een methode aangereikt die de continuïteit van mobiliteitsplanning en inhoudelijke samenhang van die thema's nastreeft."

Piet Minten, Auditor West-Vlaanderen

Verbreden en verdiepen van het mobiliteitsplan is niet helemaal hetzelfde?

Piet Minten: "Dat klopt. Verbreden en verdiepen hangen natuurlijk heel nauw samen, maar er is toch een nuanceverschil. Het verbreden duidt meer op het aansnijden van nieuwe thema's in het mobiliteitsplan. Het gaat hier vooral om thema's die nu actueel zijn, maar vijf jaar geleden - toen de eerste mobiliteitsplannen werden opgesteld - nauwelijks aan de orde waren. Ik denk bijvoorbeeld aan de thematiek van de trage wegen, netmanagement als aanvulling op basismobiliteit, het uitbouwen van multimodale knooppunten, ..."

"Met 'verdiepen', wordt het verder doorgronden en uitdiepen van bestaande thema's bedoeld. Een typisch voorbeeld is het fietsbeleid. De diepgang van de uitwerking blijkt in de praktijk dikwijls onvoldoende. Het afstemmen van de categorisering, de snelheidsregimes en de plaats van de fietser zie je nog te weinig, zeker in de wat oudere mobiliteitsplannen. Een fietsnetwerk tekenen is immers nog niet voldoende om er een fietsbeleid op te steunen. Een ander typisch voorbeeld is het parkeerbeleid, waar de laatste jaren de klemtoon duidelijk verlegd is naar 'duurzaam parkeren.'"

Hoe kan een lokale overheid concreet aan het werk gaan?

Willy Miermans: "Voor het verbreden en verdiepen van het mobiliteitsplan hebben we een methodiek uitgewerkt. Aan een

Foto: Peter Van Hoof

De plannen rond netmanagement als aanvulling op basismobiliteit zullen wellicht in alle nieuwe en aangepaste mobiliteitsplannen verwerkt worden.

Foto: vzw Trage Wegen

Van het belang van 'trage wegen' was vijf jaar geleden nog geen sprake. Anno 2007 is het niet ondenkbaar dat het herstel van trage wegen in heel wat vernieuwde Vlaamse mobiliteitsplannen zal opduiken.

stappenplan wordt momenteel nog gewerkt. In elk geval zijn er twee belangrijke invalshoeken. Enerzijds de werkdomeinen A, B, C: ruimtelijke ontwikkelingen, verkeersnetwerken, ondersteunende en flankerende maatregelen. En anderzijds de vijf basisthema's volgens het Mobiliteitsplan Vlaanderen: bereikbaarheid, verkeersveiligheid, verkeersleefbaarheid, toegankelijkheid en milieu. Hoe beter de werkdomeinen en basisthema's in relatie met elkaar worden gebracht, hoe sterker de onderlinge samenhang en de integrale kwaliteitszorg. Of anders gezegd: hoe meer integratie, hoe hoger het kwaliteitsniveau (zie kader 'Hoe duurzamer, hoe meer kwaliteit')."

"Je kan op verschillende niveaus aan verbreding en verdieping van het mobiliteitsplan doen. Hoe meer men kan spreken over een samenhangend en geïntegreerd beleid, hoe meer sprake er is van een kwaliteitsvolle verbreding en verdieping. Als algemene maatregel geldt natuurlijk de mate waarin men evolueert naar meer duurzame mobiliteit."

Willy Miermans, Auditor Vlaams-Brabant

Foto: Peter Van Hoof

Binnen welke termijn moet er een aangepast mobiliteitsplan klaarliggen?

Piet Minten: "Vanaf de datum dat de Provinciale Auditcommissie (PAC) haar advies over het verbreden en verdiepen heeft uitgebracht, heeft de lokale overheid maximaal 1 jaar tijd om haar aangepaste mobiliteitsplan conform te laten verklaren. Dat worden 1,5 jaar voor klein- en regionaalstedelijke aangepaste mobiliteitsplannen en 2 jaar voor grootstedelijke. Na de vooropgestelde termijn vervalt het oude plan."

Is een mobiliteitsplan verbreden en verdiepen niet bijna hetzelfde als een nieuw mobiliteitsplan opmaken?

Joris Willems: "Neen, zeker niet. Men gebruikt het bestaande mobiliteitsplan dat men actualiseert en waaraan iets wordt toegevoegd. In feite grijpt verbreden en verdiepen in in de synthese-nota en het beleidsplan van het mobiliteitsplan, het probeert er

meer inhoud aan te geven. De oorspronkelijke benadering via de scenario's, het voorafgaand onderzoek, het uitschrijven van het beleidsplan via de werkdomeinen A, B, C en de opmaak van de basisactietabel blijven dus behouden."

"Een mobiliteitsplan verbreden en verdiepen moet vooral in het teken staan van duurzame mobiliteit. Het biedt de Gemeentelijke Begeleidingscommissies ook de mogelijkheid om mobiliteit op een integrale manier te benaderen."

Joris Willems, Auditor Antwerpen en Oost-Vlaanderen

Is het realistisch dat lokale overheden zelf aan de slag gaan om hun mobiliteitsplan te verbreden en te verdiepen, of zullen zij veeleer een beroep doen op een studie bureau?

Joris Willems: "Sommige gemeenten hebben hun eerste mobiliteitsplan zelf opgemaakt, en vanzelfsprekend kunnen die dat nu ook zelf verbreden en verdiepen. Gemeenten die de laatste jaren hebben geïnvesteerd in personeel en de uitbouw van een mobiliteitsdienst zouden dit in principe ook zelf moeten kunnen. Maar voor de meeste gemeenten ligt het werken met een studie bureau wellicht meer voor de hand. Bovendien kan dit helpen om wat frisse ideeën binnen te halen, en dat geldt ook voor lokale overheden met een al goed uitgebouwde mobiliteitsdienst."

Willy Miermans: "Vergeet ook niet dat je als lokale overheid tot twee derde subsidies kan aanvragen voor het verbreden en verdiepen van het mobiliteitsplan. Dat kan door een nieuwe module 1 af te sluiten."

Meer info

Meer uitleg over 'verbreden en verdiepen' van het gemeentelijke mobiliteitsplan vindt u op de website Mobilie Vlaanderen www.mobilievlaanderen.be/convenants, doorklikken naar Mobiliteitsplan – spoor 2 – Verbreden/verdiepen.

Thema's die mogelijk in uw mobiliteitsplan verder uitgewerkt of toegevoegd kunnen worden:

zones 30 – schoolomgevingen – fietsbeleid: aanleg van nieuwe fietspaden, fietsstallingen, Fietsfonds – milieu-aspecten: geluidshinder, lichthinder, fijn stof, ontsnippering – wegcategorisering – signalisatie en bewegwijzering – duurzaam parkeerbeleid – sluipverkeer – sensibilisatie en communicatie – halte-accommodatie – trage wegen – autoluwe kernen – zwaar vervoer – netmanagement – ...

Foto: JMOV

Foto: Peter Van Hoof

Het thema 'fiets' zal de komende jaren in veel mobiliteitsplannen 'verdiept' worden, onder meer in het kader van de uitbouw van een lokaal fietsrouten netwerk in aansluiting op de bovenlokale fietsroutenetwerken.

Hoe duurzamer, hoe meer kwaliteit

Meest kwaliteitsvol	Totale kwaliteitszorg	Dit is het ideaalbeeld: er is een nagenoeg volledige samenhang tussen de werkdomeinen en themagroepen.
	Keten-georiënteerd	De problemen worden niet alleen opgelost, maar men tracht ze ook te voorkomen.
	Systeem-georiënteerd	In de aanpak van het probleem is er een relatie met andere doelstellingen. Men werkt over de doelstellingen heen, om zo te komen tot een geïntegreerde doelstelling.
	Proces-georiënteerd	De projectmatige aanpak. De maatregelen zijn gekaderd in een plan, maar dat blijft hoofdzakelijk gericht op één of enkele doelstellingen.
Minst kwaliteitsvol	Activiteiten-georiënteerd	Geïsoleerde maatregelen, meestal reacties op individuele klachten.

Meer info over integrale kwaliteitszorg: Miermans W., e.a., Mobiliteit en kwaliteit, een nieuwe basis voor een krachtig mobiliteitsbeleid in steden en gemeenten, Vlaamse Stichting Verkeerskunde, i.o.v. Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Mechelen, 2001. Meer info: www.verkeerskunde.be, klik op 'publicaties'.

“Een goed begin voor onze evaluatie”

“Ik wilde precies weten hoe we de evaluatie van ons mobiliteitsplan moesten aanpakken”, zegt Vicky Leentjes. Als duurzaamheidsambtenaar van de Vlaams-Brabantse gemeente Bierbeek nam zij daarom deel aan de eerste cursusreeks over de sneltoets en het verbreden en verdiepen van het mobiliteitsplan.

Bierbeek ligt tussen Leuven en Brussel. Onder meer aan de doorstroming moet nog gewerkt worden.

Foto: Bierbeek

“In de cursus heb ik wat nieuwe ideeën opgedaan. Het is ook altijd interessant om de mening van anderen te horen, niet alleen van andere gemeenten, maar ook mensen van De Lijn, de politie, MOW, ...”

Vicky Leentjes, Duurzaamheidsambtenaar Bierbeek

Foto: Bierbeek

Vicky Leentjes: “De procedure van de sneltoets ziet er in theorie heel eenvoudig uit, maar in de praktijk zal er in ons geval toch wel wat tijd overheen gaan. Als landelijke gemeente hebben wij immers weinig personeel. Ik ben deeltijds mobiliteitsambtenaar en de Schepen van Mobiliteit is nieuw, het zal dus wat zoeken worden. Maar dankzij de sneltoets hebben we nu wel een houvast om ons mobiliteitsplan te evalueren, en dat is een goed begin. Die evaluatie zou er hoedanook gekomen zijn. Ons mobiliteitsplan dateert immers al van 2001. Door de wissel van de gemeenteraad was een update aangewezen.”

Sluipverkeer

“De cursus was heel praktisch opgesteld, een goede basis om zelf aan de slag te gaan. Wij zullen de sneltoets tegen het

najaar uitvoeren. Ik denk dat het resultaat het spoor van ‘verbreden en verdiepen’ zal worden. Een aantal zaken in ons mobiliteitsplan zijn immers nog actueel, maar rond een aantal onderwerpen is de context in 6 jaar tijd veranderd. Ik denk bijvoorbeeld aan de rol van doorstroming en sluipverkeer. Aan sommige mobiliteitsthema’s die nu actueel zijn, werd in het eerste mobiliteitsplan ook niet genoeg aandacht geschonken. Zo zou de signalisatie eens volledig doorgelicht moeten worden, en moeten we meer werk maken van een fietsroutenetwerk. Ook in de omgeving van de snel uitbreidende basisscholen is nog werk aan de winkel. Ten slotte zijn er een aantal nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die invloed hebben op de mobiliteitsproblematiek.”

In het najaar worden nieuwe cursussen ‘verbreden en verdiepen’ georganiseerd. Zie hieronder in ‘Goed om weten’.

Goed om weten

CURSUS ‘VERBREDING/VERDIEPING VAN HET GEMEENTELIJK MOBILITEITSPLAN’

De cursus bestaat uit drie dagen: inleiding en sneltoets van het mobiliteitsplan – verbreding en verdieping van het mobiliteitsplan – opmaak van een integraal, breed en verdiept actieprogramma. ■ **Doelgroep:** gemeentelijke en provinciale mobiliteitsambtenaren, mobiliteitsbegeleiders van het Vlaams Gewest, medewerkers van De Lijn, studie bureaus, medewerkers van de politie, leden van adviesraden, ... ■ **Waar en wanneer:** 4 en 26 oktober, 13 november 2007, Ferrarisgebouw Brussel. ■ **Prijs:** 150 euro. ■ **Meer info:** Vlaamse Stichting Verkeerskunde – Stijn Dergent – 015-44.65.55 – stijn.dergent@verkeerskunde.be – www.verkeerskunde.be

NIEUW: IDEEËNSITE

De Ideeënsite Duurzaam Gemeentelijk Mobiliteitsbeleid wil gemeenten inspireren bij het uitwerken van een duurzaam mobiliteitsbeleid. Voor verschillende thema's worden goede voorbeelden van mobiliteitsmaatregelen uit verschillende gemeenten opgesomd. Telkens wordt een korte beschrijving van de maatregel en een eventuele evaluatie gegeven. U vindt de Ideeënsite op www.mobielvlaanderen.be

CURSUS ‘VOETGANGERVEROZIEENINGEN EN TOEGANKELIJKHEID’

De cursus bestaat uit drie delen: wensen van voetgangers met praktijkoefening – hoe een verkeersvriendelijk beleid realiseren – concrete ontwerpogaves. ■ **Doelgroep:** Beleidsmakers, ontwerpers, adviseurs en belangenbehartigers die betrokken zijn bij het opstellen van beleid of het maken van (verkeerskundige) ontwerpen voor de openbare ruimte. ■ **Waar en wanneer:** 22 mei 2007, Ferrarisgebouw Brussel. ■ **Prijs:** 200 euro. Deze opleiding kadert in de ‘Mobiliteitsacademie’. ■ **Meer info en inschrijvingen:** IMOB, Edith Donders, tel. 011-26.91.02, edith.donders@uhasselt.be, www.imob.uhasselt.be

DE DAG VAN DE TRAGE WEG

Op 27 en 28 oktober 2007 wordt het actieweekend ‘Dag van de Trage Weg’ georganiseerd. De vzw Trage Wegen biedt logistieke ondersteuning, een draaiboek en begeleiding op maat aan gemeenten die een lokale actie willen organiseren. ■ **Meer info en inschrijvingen:** Trage Wegen vzw, Steven Clays, steven.clays@tragewegen.be, 02-204.09.72, www.tragewegen.be. Inschrijven mogelijk tot 17 september.

PUBLICATIE: KLEINSCHALIGE VERHARDINGEN IN PUBLIEKE RUIMTEN

Steunpunt Straten bracht recent een nieuwe publicatie uit over kleinschalige verhardingen in het openbaar domein met onder meer nuttige tips voor materiaalkeuze, ontwerp, aanleg en onderhoud. ■ **Doelgroep:** ontwerpers, beleidsvoerders, ambtenaren en aannemers. ■ **Prijs:** 5 euro, verzending inbegrepen. ■ **Meer info en bestelling:** Steunpunt Straten; www.steunpuntstraten.be, info@steunpuntstraten.be – 015-30.80.40.

CURSUS ‘DYNAMISCH VERKEERSMANAGEMENT’

Dynamisch verkeersmanagement (DVM) is een middel om de capaciteit van het bestaande wegennet optimaal te benutten. Hierbij wordt gestreefd naar een verhoging van de veiligheid en de doorstroming zonder er bij voorbaat van uit te gaan dat er extra asfalt hoeft bij te komen. Deze cursus wil ingaan op de mogelijkheden van DVM en aan de hand van praktijkvoorbeelden illustreren wanneer welke maatregelen zinvol zijn. ■ **Doelgroep:** mobiliteitsambtenaren, medewerkers van studie- en adviesbureaus, ... ■ **Waar en wanneer:** 13 juni 2007, Ferrarisgebouw Brussel. ■ **Prijs:** 200 euro. Deze opleiding kadert in de ‘Mobiliteitsacademie’. ■ **Meer info en inschrijvingen:** IMOB, Edith Donders, tel. 011-26.91.02, edith.donders@uhasselt.be, www.imob.uhasselt.be

Wat is ‘Mobiliteitsbrief’ en voor wie? De Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een lokaal duurzaam mobiliteitsbeleid uitgewerkt kan worden in samenwerking met andere partners en overheden. Alle Vlaamse burgemeesters, schepenen, gemeente- en provincieraadsleden en volksvertegenwoordigers en alle geïnteresseerde mobiliteitsprofessionals krijgen een exemplaar.

De **Mobiliteitsbrief** biedt lokale overheden informatie over hoe een lokaal duurzaam mobiliteitsbeleid uitgewerkt kan worden i.s.m. andere partners en overheden. **Website** <http://www.mobielvlaanderen.be/convenants/>. **Abonnement** Kluwer, Klantenservice, Motstraat 30, 2800 Mechelen, tel. (gratis) 0800/30.144, fax (gratis) 0800/17.529, info@kluwer.be, www.kluwer.be/overheid **Redactieadres** Paul Bogaert, Kluwer, Motstraat 30, 2800 Mechelen, paul.bogaert@wkb.be **Redactieraad:** Dominique Ameele (MOW), Filip Boelaert (kabinet Peeters), Roel Bruyninckx (kabinet Peeters), Erwin Debruyne (VVS), Valère Donné (MOW), Frans Helon (MOW), Peter Hofman (MOW), Annelies Horemans (De Lijn), Eddy Klynen (VSV), Frank Leys (MOW), Sven Lieten (MOW), Willy Miermans (Hogeschool voor Verkeerskunde), Lieslotte Wackenier (kabinet Van Brempt), Gert Zuallaert (Mobiël 21) **Verantwoordelijke uitgever:** ir. Fernand Desmyter, Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), Koning Albert II-laan 20, bus 2, 1000 Brussel
© 2007 Vlaamse overheid Departement Mobiliteit en Openbare Werken.